

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE posudek vedoucího

Práci předložil(a) student(ka): Bc. Pavlína Máchová

Název práce: *Online výuka vysokoškolských studentů práv během lockdownu a jejich návrat k prezenční výuce*

Vedl: Martin Švantner, PhD

1. CÍL PRÁCE (*uvedte, do jaké míry byl naplněn*):

Cílem autorčiny práce bylo jak popsání zkušeností vybraných studujících PF ZČU s online výukou a s následným přechodem zpět do prezenční výuky, tak pokus o popsání klíčových aspektů tohoto procesu. Podle slov diplomantky (s. 8), bylo jejím dílčím cílem za pomoci kvalitativního přístupu identifikovat hlavní změny, které s sebou tento přechod přinesl a také s tím spojený akcent na problematiku podvádění při zkouškách.

Cíl práce byl podle mého soudu naplněn adekvátně žánru textu DP, některé výhrady uvádím níže.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (*náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.*):

Po obecném úvodu, kde autorka popisuje částečně jak legislativní rámec, tak pravidla vyhlášená univerzitou se dostává k první důležité části teoretického pojednání, teoriím vzdělávání. Vyjmenovává čtyři následující přístupy: behaviorální teorii, kognitivní teorii, konstruktivistickou teorii a konektivismus. Popisuje je následovně (s. 16-17), dlužno říci, že zkratkovitě a nepřesně:

„Behaviorální koncepce závisí na vnějších vlivech působících na učení. Pro dobrou výuku bychom si měli zařídit co nejlepší prostředí.“

Není jasné – stejně jako u dalších teoretických konceptů na jaké směry, autory nebo výzkumy autorka odkazuje. Uvedené/vedená tvrzení je/jsou nepřesné/nepřesná, až chybné/chybná, protože je/jsou příliš vágní. Jakou „behaviorální koncepci“ má autorka namysli? Co míní „vnějším“ a „vnitřním“? Behaviorismus a výzkumné programy s tímto směrem bádání spojené, se zcela jistě neomezují pouze na lakonické tvrzení autorky, že je dobré mít ke vzdělávání co nejlepší podmínky. Aniž by autorka tyto aspekty vysvětlila, zmiňuje „kritiku“ tohoto *slaměného strašáka*: údajně jde o nedostatečné zhodnocení využití moderních technologií. V jakém smyslu? Proč by měl být behaviorismus slepý k moderním technologiím? Behaviorismus „nevynechává“, jak autorka uvádí „studium lidské mysli“, ale – zjednodušeně řečeno - chce se (W. Jamesem počínaje) vyhnout jakémukoliv psychologismu a její studium a explanaci redukuje pouze na to, co je možné pozorovat.

Je pravda, že se kognitivní teorii v jistém smyslu rodí jako reakce na pozitivistický behaviorismus, ale zcela jistě ne způsobem, jak jej vidí diplomantka. Kognitivismus je velmi široký směr přístupů, jehož vznik lze sledovat přibližně v šedesátých letech a od té doby se mnohokrát proměnil a transformoval.

Nemá zde smysl vyjmenovávat omyly, které jsou na konto těchto koncepcí v textu připsány, autorka se pouští na tenký led, když implicitně přejímá intuitivně karteziánské stanovisko, v jehož stínu se domnívá, že je něco jako oddělená mysl a prostředí. Tato témata pochopitelně přesahují rámec a kontext DP, pokud by se v textu raději vůbec neobjevily a autorka by pracovala již s nějakou (a raději jedinou) teorií učení, práci by to prospělo. Autorka se mohla raději věnovat přesnější explikaci sebedeterminační teorie, se kterou dále v textu pracuje a která se objeví „odnikud“ na s. 25.

Analogicky se v textu následně objevuje zkreslující a nedostatečně pojednané a zhodnocené téma, které by socioložce *in spe*, mohlo být bližší: sociální konstruktivismus. Autorka uvádí:

„Konstruktivismus pracuje s vnitřními předpoklady studentů. Jedinec svou znalost konstruuje a do tohoto procesu se promítá i jeho vztah se sociálním okolím. Student by měl být schopen sebekontroly a řídit do jisté míry své učení. Sociální konstruktivismus předpokládá vzájemnou spolupráci. Díky této spolupráci student pochopí probíranou problematiku lépe, než kdyby se problematiku snažil pochopit sám.“

Co zde autorka myslí „vnitřními předpoklady“? Má na mysli něco na způsob subjektivních, objektivních (typizovaných), intersubjektivních a sémiotických procesů, které uvádějí do studia sociálních věd Berger s Luckmanem a A. Schutz? Jak by se přímo tyto teoretické koncepty promítnuli do jejího výzkumu srtudentské každodennosti? Opět: takto vágně uvedeno, „sebekontrola“ je důležitým tématem jak pro behaviorismus, tak pro kognitivismus.

S. 17: „Zapojení studentů do výuky v pojetí behaviorálního a kognitivistického přístupu je zbytečné.“

Vzhledem k výše uvedených výhrad, i z hlediska oborového, jde podle mého soudu o flagrantně chybný, až absurdní závěr. Pokud by něco takového autorka chtěla zastávat, nebo dokonce dokázat, žádalo by si to mnohem přesnější stavbu argumentu, odkazy k příslušným koncepcím a výzkumům.

Co má přesně autorka namysli tímto výrokem?

„Díky uloženým informacím ve virtuálním prostředí existuje myšlenka, že učení se odehrává i mimo nás v online prostoru a informace v internetové komunitě mají potenciál se rozvíjet.“ (s. 16).

Vzhledem k výše uvedeným výhradám, týkající se nadměru vágního exposé představených teoretických směrů, se autorce nedaří adekvátně kapitolu uzavřít.

Za povedenější část považuji, lépe usazenou a zpracovanou kapitolu 3.3.1 *Podoby podvodného chování* a následně provedení analýzy a výzkumu. Zejména pak popsání studentských taktik a strategií pro podvod považuji – i pro vyučující – za bezesporu nejzajímavější část DP. Z autorčina výzkumu se ukazuje – z mého pohledu - podstatná věc jak pro „tradiční“, tak pro „online“ výuku, totiž, že jednoduché testování (způsobem „prokaž, že se umíš naučit něco nazpaměť a napsat to na papír či do formuláře v co nejkratším čase“), patří mezi nejzbytečnější a nejméně efektivní formy zkoušení znalostí a kompetencí studujících vůbec. Podvodné chování se z hlediska sociologie pak jeví jako výhodná jak učící (co do hledání a zpracovávání informací), tak socializační strategie: „v distanční výuce navíc napomáhá ve velké míře k udržování vztahu se spolužáky. Jestliže ke chtěným dovednostem 21. století patří schopnost práce v kolektivu a naučení se řízení chodu skupiny, tak situace společného podvádění při online zkouškách zapříčinila, že je studenti získali tímto způsobem“ (s. 58).

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (*jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.*):

V textu (již v úvodu) se zbytečně opakují některé informace; text je psaný z hlediska stylistické elegance, velmi neobratně, věty mají poměrně často kostrbatou a poněkud obskurní stavbu („Do technologií v oblasti vzdělání jsou kladeny silné naděje“, s. 15; s. 17: „Názory na tento přístup má však řada podporovatelů i kritiků a není zcela rozhodnuté [...]“ atd. atp.); odstavce jsou buď často psány v holých větách, v textu se objevují nemístné antropomorfizace, které znesnadňují sémantickou

jasnost vět (s. 16: „Teoretické směry mají pak jiné využití pro technologie“: v jakém smyslu mají teoretické směry využití pro technologie? Co si má pod tím čtenář představit?)

Práce se zdroji je adekvátní nárokům na tento typ textů.

4. **STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE** (*celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.*):

Viz výše.

5. **OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ** (*jedna až tři*):

V jakém smyslu je „kultura“, „ekonomika“ a „pandemie“ *aktérem*? (s. 20)

6. **NAVRHOVANÁ ZNÁMKA** (*výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě*):

Práci doporučuji k obhajobě s navrhovaným hodnocením velmi dobře.

Datum:

Podpis: